

[Evan Jensen.]

været rejst i forbindelse med dette lovforslag, for så vidt udspringer af interesse for friskolens bevarelse også i fremtiden.

Jeg er af den opfattelse, at lovforslaget med de ændringsforslag, der nu er kommet til, giver friskolerne og de private skoler i øvrigt mulighed for også fremover at løse deres meget vigtige pædagogiske opgave. Derfor vil jeg gerne på venstres vegne anbefale ændringsforslagene såvel som lovforslaget i det hele taget.

Meta Ditzel: Jeg vil gerne på det radikale partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Som jeg omtalte i min tale ved første behandling, er det i overensstemmelse med vore begreber om frihed for det enkelte menneske, når vi hævder, at der bør være plads for og økonomisk støtte også til friskoler, ikke mindst da vi har erfaring for den betydning, de har haft for skolevæsenet i vort samfund. Derfor er vi også meget tilfredse med, at det er lykkedes udvalget at blive enig om visse betydende ændringer i det oprindelige lovforslag, og jeg finder det naturligt at takke ministeren, fordi han har stillet disse ændringsforslag.

En del af ændringsforslagene er omtalt, men jeg vil dog gerne særlig fremhæve enkelte ting, jeg finder meget betydningsfulde, bl. a. at kravet til elevtallet i børnehaveklasserne lempes, så der i stedet for de 10 elever pr. klasse pr. år i gennemsnit kræves 10 elever for de sidste 3 år, og at der som gennemsnit pr. klasse i 8.-10. årgang ligeledes for de seneste 3 år kræves 10, ikke som først foreslået 12. Det ville ramme 8.-9. klasserne urimelig hårdt at kræve 12 i gennemsnit her, når der kun kræves 10 i gennemsnit pr. klasse fra 1.-7. årgang.

Jeg vil gerne udtrykke håbet om, at ministerens forhandlinger med kommunerne angående tilskud til befordring vil give et positivt resultat, og at det også vil blive muligt at sikre eleverne sociale og faglig-pædagogiske ydelser i samme omfang som elever i den offentlige skole.

Med disse bemærkninger vil jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Poul Dam: Som det fremgår af betænkningen, kan også jeg tiltræde lovforslaget og ændringsforslagene. Jeg har derimod svært ved at anbefale dem. Jeg tror, at vi her har en lovgivning, som på ingen måde løser nogen centrale problemer omkring den undervisningsfrihed, som har været en tradition i Danmark siden grundloven af 1849.

Det er jo ikke for ingenting, at friskolen og de andre grundtvigske skoleformer regnes som Danmarks vigtigste bidrag til den internationale pædagogik. Det er måske ikke så anerkendt her i landet, som det er anerkendt i udlandet, men en gang imellem har man vel lov til at interessere sig for, hvad udlandet mener om disse ting. Det er ikke så meget, fordi der har været særlig fremragende lærere og skoleledere og forstandere og alt muligt andet i disse skoleformer — det har der naturligvis også — men det er mest dette, at disse skoler har været udtryk for et fundamentalt anderledes princip med hensyn til forholdet mellem samfund og undervisning, end man har haft i de fleste andre lande, nemlig dette at ansvaret for børnenes undervisning i første række påhvilede forældrene, at forældrene havde en moralsk pligt til at sørge for, at den var god, men at de også havde en ret til at bestemme over undervisningen, for så vidt også i modsætning til samfundets ret til at bestemme over børnenes undervisning. At det er denne forældreinteresse og denne forældrepligt, der lå bag oprettelsen af de mange grundtvigske friskoler, er jo velkendt, og når disse friskoler overhovedet eksisterer i vore dage, er det, fordi den åndelige baggrund har været stærk nok til, at bære igennem over 100 år.

Hr. Orla Møller, der ikke kommer så meget i disse kredse, mente, at den åndelige baggrund ikke var så stærk mere. Jeg tror, det er helt forkert. Kredsene omkring vore friskoler og mange af de grundtvigske kredse i landsognene hører til de kulturelle brændpunkter i landsognene. Men det er klart, at med den almindelige affolkning af landsognene, som vi har, må også befolkningsunderlaget for at holde disse friskoler i gang være svundet ganske betydeligt.

Det er langt mere det, som er forklaringen på, at friskolerne har svært ved at skaffe det fornødne elevtal i vore dage, end det er et